

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Siklóssy László*
Cím: *Széchenyi dunai pohárköszöntője*
1843 május 1-én
Forrás: *Pesti Hirlap*

Bp.
(Hely)

1942 V. 1.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Széchenyi István

Idő

"1942"

Személy

Széchenyi dunai pohárköszöntője 1843 május 1-én

Irtta Siklóssy László

Gróf Széchenyi Istvánnak egyik életcélja volt a Dunának, a Közép-Európa leghatalmasabb folyamának bekapcsolása a magyar közgazdasági életbe. Ezt a célt szolgálták évtizedeken át tartó törekvései a Dunának hajózhatóvá tételére és magának a Dunahajózásnak megteremtésére.

Száz évvel ezelőtt a legnagyobb magyar munkájának eredményét már szemtől-szembe láthatta, amikor dunaparti lakásából — a jelenlegi főkapitánysági épületből — kinézett a folyampartra s ott a máris nyugzó életben és a Lánchid építkezésében gyönyörködhetett. Az 1843-dik év tavaszán meg is nyugtatta a folyton aggódó lelkét. Érezte a sikert, örült neki s örömet másokkal is megosztani kívánta. Ezért rendezett — a Dunagőzhajózási Társaság keretében — egy dunai ünnepeket meghívott közönség számára.

Május 1-én délután két órakor egyszerre indult el a pesti oldalról két hajó: a Pest és a Sámson. „A két gőzös — olvassuk az egykoru hirlaptudósításban — nem különben, mint egymást karonfogva vezető két testvér, horizontális vonalban hasíták ketté az őt Duna árjait s alkalmat nyújtottak egyik hajóról a másik hajón mulatókkal való beszélgetésre.”

Igy haladt a két hajó egészen Dunakesziig, ahol Pest felé visszafordultak és visszajutottak az épülő Lánchid

hid tájékához. Itt gróf Széchenyi István a parancsnoki hidra lépett s a következő pohárköszöntővel üdvözölte Pest és Buda városokat:

— Legyen szabad ezen tiszta, keveretlen kőbányai borral telt poharat a két ikerváros minden lakosainak s egyáltalában e két városnak, mint hazánk központjának, szívének szerencséjére, díszére elköszöntenem. Azon vízhatalmak engesztelésére pedig, melyeket a gőzhajózás és az épülőben lévő hid által némileg már meggyőztünk s melyeknek Isten segítségével nyakára hágni iparkodunk, hadd vessem libációként e palackot és e kenyeret a Duna mélyébe, jeléül egyszersmind annak, hogy minden becsületes ember iparkodik, hogy e hazában lelkiismeret és polgári szabadság mellett mindenkinek elég kenyere és bora is legyen. Isten úgy is segítsen!

A nyomon következő jelenetről így számolt be az egykoru újságtudósítás:

— S mint egykor a velencei doge gyűrűjét az Adria hullámai közé, úgy ő is a kezében lévő kenyeret s a bort a Duna mélyébe lökte. Mire a közlekedés a nemes gróf iránt harsogó Eljen! kiáltások között nyilvánítá forró háláját.

A hajók most ismét megfordultak, hogy szembe találkozzanak a Bécsből jövő István gőzessel, ami Dunakeszi

hajón meg is történt. A hajón s a parton lévőkre mélységes hatást gyakorolt ez a kis flotilla:

— Lehetetlen volt magunkat — olvassuk — a newyorki öbölben nem képzelnünk, midőn a három gőzös egymást érve álgudurogások között sietett állomására...

Ígyent bizony még addig nem látott a kettős város. Újszerű látványosság és újszerű kirándulás volt ez, amelyen méltóképen szerepelt a sajtó is. Kossuth Lajos Pesti Hirlapját a nagyműveltségű Frankenburg Adolf képviselte. Az ő tudósításában már kritikai hang is megcsendül, nem Széchenyi felé, hanem a közönség irányában. Megállapítja, hogy a gőzösök tele voltak: „ellepetve ingyen meghívott vendégek által; valóban, mondhatjuk, a közönség nagy lelkesedést mutatott most az egyszer közzállalás iránt... ingyen”. A Nemzeti Újságot Dobrossy István képviselte a hajón. Ő irta le Széchenyi beszédét; ez volt az első sajtó számára gyorsírt társadalmi riport.

Frankenburg tudósításából még ki kell emelnünk azokat a sorokat, amelyek szerint ez a kirándulás „május elsejét mint a várt tavaszi életnek kellemes benyitóját” ünnepelte gróf Széchenyi István kezdeményezésére. Ha tehát arra a kérdésre keresünk választ, mikor kezdődött meg nálunk május elsejének tavaszi ünnepként való megülése, biztos dátumként Széchenyi e kirándulására mehetünk vissza s onnan 1943 május 1-én centenáriumi számíthatunk.

Természetesen magának majusnak ünneplése ennél is sokkal régebb. Az ősi májusi tavasz kultusznak hatása nyilvánult meg abban, hogy az 1889 évi párisi nemzetközi munkáskongresszus óta a munkások május 1-ét a maguk ünnepének tekintették. A folyó 54 év alatt voltak zajos és háborgó május 1-ék is, ujabban azonban az emberiség, úgy látszik arra a belátásra jutott, hogy a „csodaszép május hónap” beköszöntését jobb Isten békéjének tekinteni és a szelid örömlöknek szentelni.